

W Wielkiej Brytanii i jej koloniach w drugiej połowie XVIII w. gwałtownie wzrosła liczba ludności. Spowodowało to zwiększenie zapotrzebowania na różnorodne produkty codziennego użytku. W znacznej części państw europejskich wielokrotnie wzrosła liczebność armii, co z kolei przyczyniło się do ogromnych zamówień na produkcję uzbrojenia i umundurowania. Aby zaspokoić popyt, zaczęto poszukiwać nowych, wydajniejszych metod produkcji. W takich okolicznościach narodził się przemysł. Decydujący wpływ na jego powstanie miały wynalazki techniczne epoki oświecenia, a w szczególności maszyna parowa skonstruowana w 1763 r. przez szkockiego inżyniera **Jamesa Watta** [czyt.: dżejmsa łota], który udoskonalił atmosferyczny silnik parowy, zbudowany wcześniej przez Thomasa Newcomena [czyt.: tomasa njukomena].

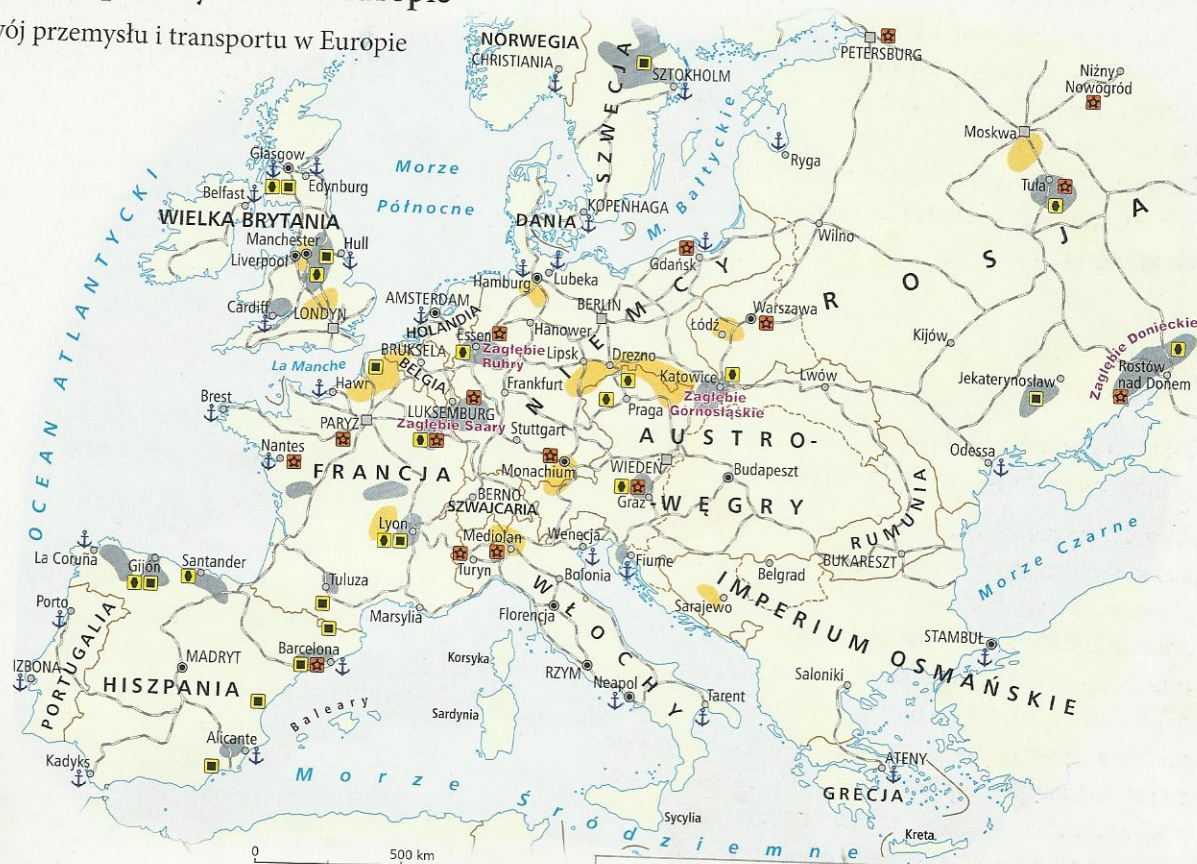
Manufaktura – zakład produkcyjny, w którym masowa produkcja odbywa się ręcznie. Prace są wykonywane przez różnych pracowników specjalizujących się w określonych czynnościach na danym etapie produkcji.

Zastosowanie jej w zakładach produkcyjnych znacznie przyspieszyło i usprawniło produkcję. Dzięki niej **manufaktury** zaczęły stopniowo przekształcać się w **fabryki**, czyli zakłady wykorzystujące do produkcji na skalę masową pracę zarówno ludzi, jak i maszyn. Przemiany te, nazywane **industrializacją**, miały ogromny wpływ zarówno na organizację społeczeństwa, jak i na gospodarkę Wielkiej Brytanii. Zmiany z tym związane były tak duże, że nazwane zostały **rewolucją przemysłową**.

Jedną z najdynamiczniej rozwijających się dziedzin był **przemysł włókienniczy i tekstylny**, a tkaniny stały się wówczas jednym z głównych towarów eksportowych Wielkiej Brytanii. Ponadto w tym czasie wzrosło zapotrzebowanie na żelazo, niezbędne do produkcji broni i coraz powszechniej używanych maszyn.

Rewolucja przemysłowa w Europie

Rozwój przemysłu i transportu w Europie

Miejscowości:
 □ powyżej 1 000 000 mieszkańców
 ● 500 000 – 1 000 000 mieszkańców
 ○ poniżej 500 000 mieszkańców
 — granice państw w 1878 r.
 — ważniejsze koleje

Ważniejsze rejony przemysłu:
 ■ ciężkiego ■ włókienniczego
 ■ wydobywanie węgla kamiennego
 ■ wydobywanie rud żelaza
 ■ produkcja maszynowa i hutnictwo żelaza
 ⚓ ważniejsze porty

PRACA Z MAPĄ

1. Wskaż państwa, na których terenie w XIX w. rozwinęły się najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy.
2. Wymień gałęzie przemysłu rozwijające się na kontynencie europejskim w XIX w.